

О. Де за сприяння наростаючої градації – вибудував ряд чинників, спроможних зробити людину нещасливою: самотність, “розбиття думок” (усе, про що колись думалося, мріялося, виявилось нереальним), холод душі, “переповненою по самі вінця безнадією” [1, с. 142].

Головний герой твору залишив Україну з метою побачити світ. Колишній романтизм, що висловлювався словами “боротьба і кохання”, загас, як остання іскра пожежу” [1, с. 142]. Покорена, Європа не ідеальна, кордони додому закрилися, повернення було майже рівнозначним смерті. “Він сам. За ним – недосяжне минуле за страшним муром, що ділить континент, перед ним – безнадійність на розваллях покороної Європи” [1, с. 142].

Література

1. Де, О. І. Під чужим небом / О. І. Де – Лондон : Чайка, 1966. – 214 с.
2. Ніцше, Ф. Так казав Заратустра; Жадання влади / Ф. Ніцше. – К.: Основи, Дніпро, 1993. – 415 с.
3. Олександр Де // Літературна Україна. – 1998. – 20 серпня. – 12 с.
4. Пахаренко, В. ”У людській підведусь поставі”(Олександр Де) / Василь Пахаренко // Рідні голоси з далеких далей. Наукове видання. – Черкаси : Відлуння-плюс, 2000. – С. 138–140.
5. Поліщук, В. Т. Творчість письменників зарубіжжя – уродженців Черкащини в контексті українського письменства (Штрихи до проблеми) / Володимир Поліщук // Рідні голоси з далеких далей. Наукове видання. – Черкаси : Відлуння-плюс, 2000. – 148 с.
6. Шерех, Ю. Троє прощань і про те, що таке історія української літератури / Ю. Шерех // Третя сторожа : Література. Мистецтво. Ідеології. – К. : Дніпро, 1993. – 590 с.
7. Exile provides good storyline // East Grinstead Observe. – Friday. – March. – 22. – 1991.

УДК 821.161.2

В. Г. Зотова

Мала проза Людмили Таран: проблемно-тематичний і стильовий аспекти

У статті аналізується мала проза відомої української письменниці Людмили Таран. Основну увагу приділено провідній темі її новел, оповідань, нотаток – екзистенції жінки у сучасному суспільному

середовищі, художньому відображенню гендерних відносин. Разом із тим наголошується на тому, що проблемно-тематичний вектор письменниці не є односпрямованим. Автор розкриває такі аспекти її новелістичних текстів, як змалювання українського життя, відтворення ментальності різних народів, урбаністична культура тощо. Приділяється значна увага художнім засобам, якими послуговується Л. Таран.

Тема жінки, феміністичних і гендерних начал актуалізувалась в українській літературі наприкінці 80–90-х роках ХХ ст. Авторами відповідних творів часто теж були й залишаються жінки: С. Андрухович, Т. Белімова, О. Деркачова, О. Забужко, Т. Зарівна, С. Йовенко, Є. Кононенко, С. Майданська, Л. Пономаренко, І. Роздобудько, Н. Сняданко, Л. Таран, Л. Тарнашинська, Г. Тарасюк та ін. Їх проза глибоко, серйозно, але й вишукано розкрила перед читачем архісучасні й водночас одвічні проблеми буття, акцентувала складні питання взаємозв'язку фемінного й маскулінного начал, торкнулась тонких душевних станів, психологічної кризи, деструктивних станів, самотності людини в суспільстві помежів'я ХХ–ХХІ стст.

Підкреслимо, що, превалюючи, тема жінки в жіночій же прозі перебрала на себе майже всю увагу, однак вона далеко не є єдиною, про що йтиметься в цій статті.

Проза, авторами якої є жінки, стала предметом дослідження багатьох українських літературознавців: В. Агеевої, Є. Барана, І. Бондаря-Терещенка, Т. Гундорової, Т. Денисової, Н. Зборовської, М. Наєнка, С. Павличко, С. Філоненко, Р. Харчук, М. Хороб. Учені наголошують, з одного боку, на граничній відкритості, сповідальності, емоційності, автобіографізмі творів письменників-жінок, з іншого боку, на інтелектуалізмі, філософічності, психологізмі, іронічності, багатій палітрі художніх засобів, користуючись якими, автори розкривають буття своєї «сестри» у сучасному світі.

Жінка як така, тяглість її особистого й суспільного буття, стосунки з чоловіком стали головними темами прозової творчості Людмили Таран, яким вона присвячує більшість своїх текстів у збірках «Нижний скелет у шафі» (2006), «Любовні мандрівки» (2007), «Артеміда з ланню та інші новели» (2010), «Прозорі жінки» (2015) та інших виданнях.

Розпочавши творчий шлях поезією, Л. Таран уже у віршах виокремила гендерну проблематику як одне з основних своїх зацікавлень. Із самого початку вона намагалась віднайти гармонію у стосунках чоловіка й жінки, зрозуміти їх позиції у взаєминах. Тому не дивним виявився особливий прийом, який поетеса застосувала в одній

із своїх збірок, виданій 2002 року і названій «Колекція коханок». Не лише її назва, а й псевдонім автора (Людмил Т.) свідчать про те, що вона спробувала поглянути на почуття, любовні стосунки очима чоловіка, показати його ідеальним, таким, про якого мріє чи не кожна жінка [1, с. 187]. Однак надалі цей вектор поступово згасає, про що красномовно говорить назва вже прозового твору: «Колекція коханців», вміщеного у збірці «Нижний скелет у шафі».

Квінтесенцією творів письменниці стає відображення сучасних енгармонійних зв'язків між фемінним і маскуліним початками. Образи жінок у новелах та оповіданнях Л. Таран часто є синонімічними образу самотності, а образи чоловіків підкреслюють ілюзорність або цілковиту, принципову неможливість гендерної гармонії. Гендер, за автором, – це, швидше, констатація не досягнутого стану, а процесу пошуків, частіше невдалих стосунків статей.

Л. Таран інтерпретує питання соціального стану жінки відповідно до власного розуміння. Вона гранично розкриває її внутрішній світ, показує процес руйнування жіночих псевдоуявлень про власну роль у родині, суспільстві тощо і, згідно з цим, боротьбу протилежних статей. Її героїні намагаються довести свою самодостатність, спроможність бути рівними у суспільстві. Тенденція до створення таких образів на межі століть виявилась однією з найпомітніших, що констатують у своїх дослідженнях сучасні вчені, зокрема С. Філоненко [5, с. 49–50]. З іншого боку, героїні Л. Таран ностальгують по «справжніх» чоловіках, їм не вистачає, перш за все, чоловічого розуміння, тепла, щирості, а ще – впевненості та сили.

У творах прозаїка переосмислюються стереотипи відносно буття жінки, зокрема ті, що пов'язані зі шлюбом, традиційною роллю матері. Так, у новелі «Нижний скелет у шафі», що видрукувана в однойменній збірці, закохавшись у художника Ореста, героїня не залишається в бездіяльному очікуванні: «Я – сама не своя. Я – не належу собі. Гори синім полум'ям та дисертація... Я хочу його побачити», – говорить вона своєму внутрішньому «я» [2, с. 68].

Автор відтворює внутрішній світ героїні, яка розуміє, що в повсякденних турботах забула про себе, що її ріка щастя перетворилася на мілину, баговиння: «Ніби плвуть у човні з рідним чоловіком по високій світлій воді, вона міниться, грає проти сонця. Та потім ріка меженіє, дедалі більше. Човен уже не годен плвти: мілина. Вони виходять з човна і тягнуть його за якісь мотузки по баговинню. Але тягнути все важче» [2, с. 77].

Мотив внутрішньої, душевної невлаштованості й жертвовності є наскрізним у творах Л. Таран. Так, він звучить, зокрема, у новелі

«Анна-Марія» (збірка «Любовні мандрівки»). Доглядаючи за хворим батьком, її героїня зрікається свого таланту. У своїх скромності, жертвності вона постає сильною, цілісною натурою, яким не може бути ще один персонаж – художник, що прагне намалювати її портрет. Здавалось, жінка «для себе тільки співала, душу випускала понад струнками височеними буками» [3, с. 14]. Однак цей спів змушував чоловіка думати про те, що це і його пісня – про нього: «...Чоловіча пісня. Та який у неї голос, Господи! Піднімає зо дна твоєї душі забуте, давнє, пережите у цьому світі, чи в попередніх якихось існуваннях перейдене, ріка пісні тече крізь тебе, вимиває навіть кості, ти сам – річка, лежить її наге плинне тіло, ти-не-ти, і відбилося все, що дрімало раніше: потаємне, жадане й страшне, темне, помережане сонячними рухливими краплями, і в тобі й тобою струмують сподівання, пориви, злети – і туга: така гостра, пронизлива, що вже зазнавши її, жити не варто, чи навпаки – ще як варто» [3, с. 15].

Імпресія, взаємопроникнення жіночого і чоловічого начал народжують ідею божественного, тому художник все ж таки зміг намалювати портрет Анни-Марії, який йому так довго не давався: «А портрет Анни-Марії... таки вдався. Тільки підозріло подібний на Марію зі «Святого сімейства» Ель Греко – тієї, що її голова під покровом, у якої прикриті повіками «розцвічені» очі» [3, с. 36].

Відчуття самотності, відчуження від найрідніших, матеріальні та побутові проблеми штовхають жінку на зраду, змушують її через невірність шукати своєї самоті, жінку в самій собі. Про це йдеться в новелах «Цанга шасі», «Вероніка Дібровна». Так, у першому з названих творів Тетяна, змучена безгрошів'ям, охолодженням стосунків із чоловіком, внутрішньою самотністю, переслідувана зловісними снами, зраджує Андрія під час одного з наукових відряджень. Але зрада, хоч якою приємною була зустріч з Олесем, прихований флірт із колегою-істориком, не дає звільнення, штовхає у ще глибшу депресію, й усе разом змушує Тетяну шукати відповіді на питання: «Все – упівкока, бігом-бігом – наче не живе, а лише біжить – куди? Навіщо? Чому? Воно, життя, ніби тільки черкає її, не зачіпає...» [3, с. 37].

Вдало використовуючи лаконічні, але психологічно насичені діалоги, риторичні запитання, синтаксичні конструкції, що передають емоції, невласне пряму мову, численні ретроспекції, передаючи майже сюрреалістичні стани, автор розкриває причини страждання й мотивує зухвале, як здається рідним, рішення летіти до Америки на цілих дев'ять місяців. Питання-думка «І куди ти рвешся, куди ти

збираєшся? Яка Америка? Здалася вона тобі! Вони ж усі пропадуть без тебе. І ти пропадеш без них» [3, с. 37], що звучить на початку твору, отримує єдино можливу відповідь: за звільненням. Недаремно в кінці новели знову зринає образ пахучих апельсинів під новорічною ялинкою, як і в епізоді зустрічі Тетяни й Олеся у Варшаві, – символічна констатація дива, яким є здобуття внутрішньої свободи: «І враз – мов відрізало. / Все, що мучило її, зв'язувало, в'ялило страхами, стриножувало тривогами, принижувало і ятрило – зникло, розвіялося. / Вона – вільна, вона – летить» [3, с. 57].

Майже через десять років, у збірці «Прозорі жінки» Л. Таран «не зраджує» свою провідну тему, пише про жінку, що впродовж усього життя йде сама до себе, береже свої справжні почуття, як це представлено у новелі «Пропущений дзвінок від Бога». Назва твору видається всуціль метафоричною, акцентуючи той божественний подарунок, який може отримати людина на схилі літ – зустріч із справжнім коханням, що завжди крилось у глибині душі, і водночас – ту високу ціну, яку вона, любляча, здатна заплатити за те, щоб її кохання, коханий просто були в цьому житті.

Перед читачем постає гідна, тепер уже мудра, але так само трепетна жінка, що сповідується у своїх почуттях і вчинках: «– Мене мучила жахлива туга. Зрадила своє кохання. Не зрадила сім'ю. Хоча мені в ній тяжко велося. Знаєш, які слова мого чоловіка в мені закарбувалися? «Ти маєш відвагу жити з такою людиною, як я». / – Він тебе дуже мучив? / Він не любив ані мене, ані себе. Я ж нічим не могла йому допомогти» [4, с. 259–260]. Не могла, тому що сама його не кохала. Як виявляється з плином часу, прості рішення – втекти, зникнути, щоб не зашкодити – не завжди правильні, вони відгукуються болісними втратами: «Люди спрощують усе підряд... Ми дуже земні, – говорить чи думає героїня. – / Він обіймає її, притискає до себе. Старечо-сором'язливо цілує. / Чути звук, ніби хтось відтягнув гілку, затримав її, а потім відпустив» [4, с. 260].

Роздумування, філософствування притаманне Л. Таран, яка сама пише про жінку, проектуючи проблеми її буття не лише на жіноцтво, а й на все суспільство. Її новелістика інтелектуальна. Автор художньо осмислює життя своїх героїнь, спираючись на філософські категорії. Письменницю перш за все цікавить екзистенція жінки, її стани. Тому часто персонажі ставлять перед собою глибинні запитання, що стосуються сенсів існування.

У збірці «Ніжний скелет у шафі» такі (само)запитання постають в оповіданні «Сонет про себе, розчулену і розлучену». Марення героїні допомагають їй осягнути власний біль, проблему, що

стосується безрадісного існування: «Я не вмію жити, не вмію любити себе, отже, цілого світу...» [2, с. 33]. Однак жорстокий самоаналіз, страждання дають можливість зрозуміти, що більшою мірою негаразди криються в ній самій, що вона зупинилась у своєму розвитку, «забула» себе.

Питання життя і смерті, земного й небесного, совісті, любові в художньо-філософському аспекті розкриваються в новелі «Вероніка Дібровна» (збірка «Любовні мандрівки»), присвяченій Григорію Фальковичу. Рефлексуючи над його віршем, героїня змушує читача думати над тонкими матеріями, до яких належать буття й небуття, відчуття належності до певного народу, укорінення в соціумі, самоідентифікація в певному просторі, без якої розмикаються, руйнуються зв'язки між минулим і майбутнім. Відчуваючи значення цих феноменів, Вероніка пише на ватмані слова Симони Вейль із книги «Укорінення», яку подарував коханій жінці Северин: «Укорінення – це, мабуть, найважливіша і найменш визнана потреба людської душі, одна з тих, які найважче надаються означенню. Людина має коріння через реальну, активну та природну участь в існуванні спільноти, яка зберігає живими деякі скарби минулого й деякі передчуття майбутнього... Кожна людина потребує багато коренів. Позбавлений коріння – позбавляє коріння й інших. Укорінений – не викорінює» [3, с. 180].

Іноді проблему екзистенції жінки Л. Таран символізує, міфологізує, поєднує реальне, удаване й містичне. Міфологічні образи увиразнюють художнє відтворення необхідності вийти за межі буденного існування. Цей крок, за думкою письменниці, дає можливість щось змінити в житті, принаймні, побачити й відчутти те, чого прагнеш. Так, головну героїню новели «Тінь ангела» (збірка «Прозорі жінки») автор називає символічним іменем – Надія. Самотня у свої 27 років, без достатнього заробітку, вона втрачає віру в те, що її життя може повернути на краще. У вихідний день психологічна задуха виштовхує дівчину в приміський лісок. Навіть серед природи Надія бачить ознаки занепаду, невлаштованості, безрадісності існування. Використовуючи прийом внутрішнього діалогу, Л. Таран вкладає в уста героїні слова-мітки такого стану: «труп розчавлених колесами порожніх пластикових пляшок», «сніг замучений, брудний», «острівець голої землі. Жалібний такий» [4, с. 110]. Дівчиною оволодівають суперечливі почуття: вона рада й сумна одночасно. Паралельними до зображення картин природи є так само сумні картини її життя, бо воно – «суцільна невідомість, і мати старіє, і свого кутка немає, в село вона ні за що не повернеться, хоч ріжте, бо

нехай там і рідна хата, та роботи немає... здається, що вона лишилася одна в цілому світі» [4, с. 110]. Однак новелістична кінцівка вносить свої корективи у життя героїни. Відбувається диво. Налякана, вклякла, вона бачить приземлення саяливого гвинтокрила, з якого «зіскочив чоловік. Зірвав шолома, помахав рукою Надії... / – Ти ж мене кликала, Надіє? Ось я й прилетів. / ...Зупинився десь за півтора кроку від неї. Мовчить. Усміхається. / – Ти тільки поклич мене – я почую. І прилечу» [4, с. 111]. Гранично узагальнюючи, символізуючи епізод, «вимиваючи» з нього реальність, письменниця, як це не парадоксально, дає надію своїм читачкам, кожній людині, яка сподівається й шукає свого щастя.

Отже, у прозі Л. Таран превалюють саме жіночі персонажі. В архітектоніці цих образів автор акцентує увагу на життєво важливих аспектах існування жіноцтва. З одного боку, її жінка залишається у своєму власному камерному світі, з іншого, що особливо відчутно в останній збірці («Прозорі жінки»), – так би мовити, виходить поза нього, не тільки відчуває соціум, а й творить його, бере участь у суспільних подіях. У «Трьох листах з Києва» автор подає симптоматичний типаж сучасної українки. Вона співвідносить себе не лише з чоловіком, який, до речі, у цьому випадку не є її антиподом, навпаки – коханим, другом, однодумцем, а і з суспільством узагалі. Її зачіпає те, що відбувається в рідному місті й країні. Віра, спостерігаючи за своїми думками, розуміє, що вона змінюється: «Буде все, як сказано: «Хто з мечем прийде, той від меча й загине!» І Шевченко: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!» / Бачиш, як я заговорила! (-:))» [4, с. 287].

Звернемо увагу на теми письменниці, які ще, фактично, не привертали увагу дослідників. Особливо вдячний матеріал для цього аспекту аналізу новелістики Л. Таран дає її збірка «Прозорі жінки». У цій книжці вона не змінює, не «притишує» основний тематичний вектор своєї творчості, однак, виявляється, тематика й проблематика її прози значно ширша, ніж про це пишуть літературні критики.

Змальовуючи не якусь абстрактну жінку, а індивідуалізуючи її, часто надаючи їй власних рис, власного бачення світу, автор водночас відтворює і цей світ у всій його багатобарвності. При цьому сюжети інтригують, збуджують уяву читача, який услід за митцем поринає у реальність / ірреальність, міф, містику, простір взаємоперевтілень і взаємопереходів, мереживо психологічних колізій. Виявляючи інтелектуальність, широку обізнаність із світовою культурою, ментальністю представників різних націй, про що пише коректно, часто з легкою самоіронією, Л. Таран усе ж зображує українське

буття. Це спадає на думку не лише через образи художнього простору, назви українських міст (завважимо для справедливості, що іноземних топонімів у автора не менше), описи українських ландшафтів, а перш за все через мову героїнь, пересипану пестливими словами, зрідка русизмами, просторіччями, фрагментами або й повними прислів'ями та приказками, тими особливими синтаксичними конструкціями, за котрими пізнаєш україніку, через описані ситуації і поведінку персонажів.

Так, не оминаючи своєї основної теми – екзистенції жінки, – торкаючись складного психологічного питання, яким є зрада людини (жінки) себе самої, своїх мрій («...ти все зіпсувала. / Зіпсувала!.. / Будні з'їдять почуття... / У тебе Його не буде... / Ти все зіпсувала Ти обікрала себе (мене). / Немудра» [4, с. 16]), письменниця змальовує чудовий, неординарний образ Львова («Love story»). Героїня любить його, як живу істоту, як чоловіка, до якого потайки приїздить на побачення від свого – пошлюбленого з нею: «Вулиця – у бризках сонця і краплях світлотіні, вона залита моїм настроєм, я впізнаю і ніби не впізнаю її, щоб стримати запаморочення, нахиляюся – начебто зав'язати шнурка на мештах. Як ти мене хвилюєш...» [4, с. 16]). Древнє місто дає можливість читачеві разом із головним персонажем «перейти в четвертий вимір» [4, с. 7], тобто поринути в пам'ять, не лише згадати історію, відчувати її подих, а й спроектувати на сучасність, зрозуміти красу, шарм і навіть певну містику Львова. Такі тексти «розкривають» душу сучасної жінки і поряд із цим дають можливість «побачити» оточуюче середовище, минуле й сучасне української культури, її зв'язки з європейською та світовою.

Власне, ця новела акцентує ще одну думку: проза Л. Таран – продукт літературної творчості, але творчість водночас є однією з наскрізних тем автора. Мова не лише про те, що її героїні часто є письменницями, займаються науковою роботою тощо, хоч і про це також, а більше – про підхід до бачення життя, сприйняття світу.

Рух, мотив дороги, мандрівки, пошуку втраченого або того, що дуже бракує жінці, теж повсякчас супроводжують новели автора. Одна із збірок Л. Таран має промовисту назву: «Любовні мандрівки». У ній назви окремих творів теж указують на внутрішній (душевний, психологічний) і зовнішній (географічний) рух: «Любовна мандрівка до Парижа», «Подорож – це дорога додому», «У гості до батька птахів». А чого варті мандрівні нотатки автора, де описуються країни Європи! Змалювавши певні типи жінок, письменниця об'єднала їх

образи спільними рисами, однією з яких є відчуття подорожі крізь життя, по життю.

Аналіз художніх текстів Л. Таран дає підстави зробити висновок про те, що поетикальними особливостями її прози є синтез кількох жанрових, стильових різновидів, використання прийомів фрагментарності, ретроспекції, психологізму, завуальованої або й відкритої іронії. Новелам та оповіданням властиві філософічність, метафоричність, асоціативність, експресивність, особливий тип нарації, коли і автор, і персонажі ведуть прихований, імпліцитний діалог із читачем. Більше того, автор незрідка є одним із персонажів твору. Оповідь частіше ведеться від першої особи однини, що надає текстам інтимності, близькості. Жінка-наратор постає як активний або пасивний спостерігач, співбесідник, товариш, помічниця чоловіка, водночас вона є незалежною особистістю, має право розпоряджатися власною долею, чинити за власними переконаннями.

У створенні образів жінок автором використано прийоми інтертекстуальності. Інтертекстуальність у Л. Таран є способом мислення. Письменниця цитує українських і зарубіжних митців, апелює до їх думок, відсилає читача до різноманітних архітектурних пам'яток, які знаходяться в різних країнах, змальовує представників різних народів, національностей, і це поглиблює об'єктивність розкриття проблеми гендерних стосунків.

Таким чином, у своїй малій прозі Л. Таран змогла не лише розкрити значущі суспільні проблеми, до яких належать становище жінки, гендерні стосунки, а й заявити про себе як про талановитого митця, що здатен майстерно відтворити їх засобами художнього слова. Незважаючи на те, що новелам, оповіданням, художнім нотаткам письменниці притаманна своєрідна монотема (тема жінки), їх зміст далеко виходить за її межі, передає різнобарв'я буттєвих проявів, у яких жінка виявляє себе власне жінкою.

Література

1. Павличко, С. Фемінізм / С. Павличко / передмова В. Агєвої. – Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 322 с.
2. Таран, Л. Ніжний скелет у шафі: Збірка оповідань / Л. Таран – Київ : ПП «Дуліби», 2006. – 288 с.
3. Таран, Л. Любовні мандрівки: Новели. Подорожні нотатки / Л. Таран – Київ : Факт, 2007. – 240 с.
4. Таран, Л. Прозорі жінки / Л. Таран. – Чернівці : Букрек, 2015. – 316 с.

5. Філоненко, С. «Інша мова жінки»: художні особливості української жіночої прози 90-х рр. ХХ ст. / С. Філоненко // Слово і час. – 2008. – № 2. – С. 49–56

УДК 821.161.2

В. Г. Зотова, А. В. Маркова

Часовий ритм і структурування композиції роману Софії Майданської «Сподіваюся на Тебе»

У статті аналізуються особливості взаємозв'язку побудови прозового твору і його темпоритму. В композиції роману Софії Майданської «Сподіваюся на Тебе» автори виокремлюють три часові лінії, у які «вмонтовано» різні форми ретроспекцій. Робиться висновок про те, що переплетення часових реальностей, прийом зміни темпоритмів дали можливість авторові глибоко, психологічно вмотивовано відтворити буття персонажів, розкрити не лише їх внутрішній світ, а й образи епох, які їм судилося пережити.

Художній час і ритм є одними з центральних понять у літературознавстві. Оперування ними забезпечує глибше розуміння художніх творів. Зокрема, для повнішого осмислення роману С. Майданської «Сподіваюся на Тебе» важливим є аналіз хронотопу цього твору. Актуальність статті зумовлюється тим фактом, що науковці, аналізуючи твори письменниці, оминули своєю увагою зазначене питання.

Софія Майданська є яскравим представником українського постмодернізму. Її творчість «позначена специфічним емоційним темпоритмом духовного надриву та численними культурологічними ремінісценціями. Вона не поєднує площину інтимного життя з епохальними зрушеннями в долі етносу, подібно до Оксани Забужко, а утворює дві паралельні сюжетні лінії, кожна з яких вартісна в плані шукання істини» [1, с. 150]. Роман «Сподіваюся на Тебе» є одним із найяскравіших творів письменниці і складає багате полотно для досліджень, ми ж будемо аналізувати один із важливих аспектів будь-якого твору – темпоральність.

Метою статті є характеристика часового ритму і його ролі в композиції роману С. Майданської «Сподіваюся на Тебе».